ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM DOMOVA MLÁDEŽE

SPŠD Plzeň, Karlovarská 99

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE DM

- Název dle zřizovací listiny — Střední průmyslová škola dopravní
- Identifikační číslo zařízení IS0 — 110100565
- Rezortní identifikátor právnické osoby — 610100530
- IČ — 69457930
- DIČ — CZ – 69457930
- Telefon — 371 657 173
- e-mail — spsdplzen@spsdplzen.cz
- Ředitelka školy — Ing. Irena Nováková
- ZŘ pro DM — Pavel Andrle andrle@spsdplzen.cz
- URL adresa — http://www.spsdplzen.cz
- Zřizovatel — Plzeňský kraj
- Bankovní spojení: číslo účtu — 284206464 / 0300

Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) je dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním zařízení, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, povinný dokument, který byl vytvořen za společné účasti pedagogických pracovníků domova mládeže.

ŠVP je vydáván na čtyřleté období a je určen:
- vedení domova mládeže
- vychovatelům domova mládeže
- asistentům pedagoga
- žákům, studentům a rodičům
- veřejnosti
- vnějším evaluačním orgánům

ŠVP je zveřejněn na www.spsdplzen.cz a na viditelném místě na jednotlivých úsecích DM.

Součástí ŠVP je Vnitřní řád domova mládeže.

II. CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

Domov mládeže je součástí Střední průmyslové školy dopravní Plzeň.

DM řídí ***zástupce ředitelky pro DM,*** který je za tuto činnost přímo odpovědný ředitelce školy.

Provoz DM pro žáky je organizován v týdenních cyklech od dne předcházejícího první den vyučování, tj. běžně od neděle 18:00 hodin a končí poslední den výuky, tj. obvykle v pátek ve 13:00 hodin. Pedagogičtí pracovníci zajišťují provoz DM ve výše uvedeném rozsahu dle stanoveného harmonogramu služeb.

Základní jednotkou výchovně vzdělávací činnosti DM je ***výchovná skupina***.
DM je umístěn ve třech objektech v Plzni. Objekty jsou organizačně členěny do ***samostatných úseků*** o několika výchovných skupinách. Každý úsek je řízený ***vedoucím vychovatelem*.**

- V objektu *SPŠ dopravní, Karlovarská 99 Plzeň,* se nachází úseky DM s celkovou ubytovací kapacitou 520 lůžek, označené a určené
  DM I – pro žákyně a studentky,
  DM II – pro žáky a žákyně, studenty a studentky,
  DM III – pro potřeby doplňkové činnosti školy.

- V objektu *SPŠ dopravní, Skrétova 29, Plzeň-Jižní předměstí,* se nachází úsek DM s kapacitou 99 lůžek, označený a určený
  DM IV – pro žáky a žákyně, studenty a studentky
- V areálu odloučeného pracoviště *SPŠ dopravní, Průkopníků 290, Plzeň-Křimice,* se nachází úsek DM s kapacitou 200 lůžek, označený a určený
  DM V pro žáky a žákyně, studenty a studentky.

Každý úsek tvoří jednotlivé výchovné skupiny. Komplexní výchovnou činnost ve skupině provádí přímo skupinový vychovatel.

Celý DM má k dispozici celkem 819 lůžek ve 273 pokojích.
Provoz DM se podřizuje provoznímu řádu školy a vnitřnímu řádu DM, jehož součástí je režim dne. Řády jsou zpracovány podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon) a podle vyhlášky MŠMT č. 108/2005 Sb. o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních.
Při nástupu do DM jsou žáci a studenti seznámeni s VŘ DM a režimem dne, což stvrzují svým podpisem.
Přijímací řízení pro přijetí žáků do DM a ukončení ubytování v průběhu školního roku se řídí vyhláškou č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních.
Vychovatelé spolupracují se zákonnými zástupci žáků (třídní aktivy, osobní návštěvy rodičů v DM, telefonická, písemná, e-mailová forma kontaktu), třídními učiteli, učiteli odborného výcviku, výchovnými poradci školy, metodiky prevence, Městskou policií a Policií ČR a ostatními státními institucemi.
Pokoje a další společné prostory DM jsou vybavené inventářem splňujícím požadavky pro přípravu na vyučování, odpočinek a relaxaci ve volném čase. Jednotlivé úseky DM jsou vybaveny WIFI připojením. Ke sportovním aktivitám jsou využívané tělocvičny školy a venkovní hřiště.
Celodenní stravování je zajištěno ve školní jídelně. V DM mají ubytovaní žáci a studenti možnost si připravit teplé nápoje, ohřát hotová jídla nebo jednoduchá jídla si připravit a uložit potraviny v chladničkách.
Výše úplaty za ubytování v domově mládeže se řídí vyhláškou č. 108/2005 Sb.
V rámci doplňkové činnosti nabízí DM ubytování pouze v době hlavních prázdnin.
Ubytování se řídí vyhláškou č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz pro výchovu a vzdělávání mladistvých.

III. KONKRÉTNÍ CÍLE VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ

Základní výchovně vzdělávací činnost DM je stanovena zákonem č. 561 / 2004 Sb. (školský zákon) a vyhláškou č. 436 / 2010 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních.

DM poskytuje žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol ubytování, výchovně vzdělávací činnost navazující na výchovně vzdělávací činnost středních a vyšších odborných škol. Vede žáky a studenty k plnohodnotnému využívání volného času nabídkou mnoha zájmových činností. Ubytované žáky vede k samostatné přípravě akcí, kvalitní propagaci a přilákání dostatečného počtu zájemců o jednotlivé akce z řad ubytovaných. Ve spolupráci se školou se zaměřuje na včasné podchycování snahy o záškoláctví a pravidelnou přípravu do školy. Vede žáky DM k bezproblémovému soužití se žáky jiných národností, kteří jsou také ubytováni v DM a navštěvují SŠ. Současně zajišťuje těmto žákům a studentům celodenní školní stravování.
V době mimo vyučování mají ubytovaní možnost sportovního a kulturního vyžití.
Mohou využívat internet ve svých pokojích, mají k dispozici společenské místnosti, školní tělocvičnu, venkovní hřiště. Příležitostně jsou pro ubytované organizovány besedy a přednášky. Ubytovaní sami mohou spoluvytvářet program činnosti domova mládeže prostřednictvím domovní rady. Individuálně se mohou účastnit kulturního a sportovního života ve městě.

Pedagogická působení a výchovná činnost v domově mládeže má za cíl:

- vést ubytované k účelnému využívání volného času
- vést žáky k získání vzdělání, vytvářet podmínky pro přípravu na vyučování
- vést k osvojování základních hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako osobnost působící na své okolí
- věnovat se sportu a pěstování zdravého životního stylu
- pěstování hygienických návyků včetně úklidu a výzdoby pokojů
- schopnost týmové spolupráce

IV. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY, DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Vychovatelský sbor tvoří pedagogičtí pracovníci – **vychovatelé** a **asistenti pedagogů** – s odpovídajícím pedagogickým vzděláním vysokoškolským, středoškolským, případně s jiným vzděláním a pedagogickou praxí.

Požadavky na praktický výkon jejich přímé výchovně vzdělávací činnosti jsou velmi vysoké. Zahrnují nejenom značně široký rozsah všeobecných vědomostí, ale vyžadují po každém vychovateli přenášet svoje vlastní dovednosti spojené s výchovou mladého člověka do práce ve výchově v kolektivu.

Plné uvědomování si zvláštností i rozporů pedagogické profese, významu profesního vystupování v nepřeberném množství výchovných stylů, které variabilně odrážejí stav celé společnosti apod., vyžaduje zároveň i nemalé životní zkušenosti.

Vychovatel ve vztahu ke všem věkovým skupinám musí:

- mít vysokou míru empatie a dovedností, projevovat vřelý vztah k žákům / studentům,
- umět vytvořit příznivé sociální klima a efektivně jednat se žáky / studenty,
- umět řídit širokou škálu různých zájmových aktivit, minimálně jednu však vést přímo,
- mít dobré organizační schopnosti,
- umět přiměřeně vyložit a zároveň i správně interpretovat základní soustavu společenských norem a pravidel chování a jednání (zákony, vyhlášky a jejich aplikace),
- průběžně se sebevzdělávat,
- vést svoje portfolio jako dokument vlastního osobnostního rozvoje,
- znát bezpečnostní předpisy upravené pro DM,
- umět aplikovat pedagogické zásady VMV (výchovy mimo vyučování) a psychologické zásady volnočasových aktivit,
- bezpečně zvládat krizové situace a konflikty při výchově.

► Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Nezbytným předpokladem při výkonu činnosti vychovatele je plné respektování ustanovení zákona č. 563 / 2004 Sb., o pedagogických pracovnících a vyhlášky č. **317/2005 Sb**., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP).

Značný počet akreditovaných subjektů na úrovni celostátní nebo krajské zabývající se DVPP umožňuje dostatečný výběr pro absolvování určitého školení či specializace.

Provozní, technické a ekonomické záležitosti potřebné pro provoz domova mládeže vykonávají samostatné úseky školy.

V. MATERIÁLNÍ PODMÍNKY DM

DM SPŠ dopravní v Plzni je v souladu s vyhláškou č. 436 / 2010 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních, zařazen do I. kategorie ubytování. V této kategorii mají pokoje nejvýše 3 lůžka.
V souladu s vyhláškou č. 410 / 2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory, jsou dva pokoje v (DM V) určeny pro žáky s omezenou schopností pohybu.
Některé požadavky této vyhlášky jsou průběžně naplňovány.
DM má trvalou výjimku vydanou Krajskou hygienickou stanicí Plzeňského kraje na nemožnost vybudovat

- úklidové komory v DM III a DM IV,
- vstup žáků s omezenou možností pohybu do DM II a DM IV.

Vnitřní vybavení všech místností DM se dle možností a potřeby obměňuje.
Jednotlivé úseky DM disponují kuchyňkami s vybavením pro uskladnění potravin (chladničky) a ohřev pokrmů (varné konvice, mikrovlnné trouby).
Ke kulturním, společenským i sportovním činnostem jsou využívány společné prostory.

VI. EKONOMICKÉ PODMÍNKY DM

Financování DM je vícezdrojové.
Provoz domova mládeže je zajišťován z finančního příspěvku zřizovatele (Plzeňský kraj) určeného na provoz. Tyto ekonomické prostředky zajištují kvalitní ubytování žákům a studentům v odpovídajících podmínkách vyhovujících platné legislativě.

Dalšími zdroji financování jsou

- neinvestiční dotace MŠMT (na přímé vzdělávání)
- příspěvek na provoz od zřizovatele
- úplata za školskou službu
- investiční dotace
- doplňková činnost
- ostatní zdroje (dary apod.)

Výše úplaty za školskou službu je v souladu s *vyhláškou č. 436/2010 Sb.*, stanovena v*nitřním předpisem SPŠ dopravní v Plzni* a je nedílnou přílohou *Vnitřního řádu DM*.

VII. FORMY A OBSAH VÝCHOVNÉ ČINNOSTI V DM

Jsou součástí vzdělávacího procesu vycházející ze základního požadavku, kterým je naplňování a využívání volného času. Je tedy základní činností DM. Všechny její formy navazují vždy na předcházející výchovné a vzdělávací období poskytované základními, středními školami i jinými školskými zařízeními.
Návyky využívání volného času se vytvářejí v dětství a základy si jedinec nese po celý život. Proto i obsahová náplň jednotlivých forem respektuje poznanou rozmanitost rodinné výchovy a vychází z reflexe na výchovné pojetí současné společnosti a jejího úzkého spojení výchovy s kulturními a sociálními hledisky současnosti. Všechny formy mohou mít proto charakter aktivní nebo receptivní.

Společným znakem všech forem je

- respektování pohledu na způsob myšlení mladého člověka v současné společnosti,
- bezproblémové soužití lidí z různých etnických, rasových a kulturních skupin.
  - kolektivní působení
  - individuální působení
  - průběžné neformální působení vychovatele
  - pravidelné aktivity – pravidelné akce
  - příležitostné aktivity – jednorázové akce, výlety, turnaje

Obsah výchovy a vzděláváni je zaměřen na celkový osobnostní rozvoj žáků / studentů a respektuje zejména požadavky společenské. Aby mohly volnočasové aktivity tyto požadavky plnit, je nezbytné vytvářet podmínky a podporovat žádoucí aktivní činnosti následujícími způsoby:

a) Učit se poznávat

Osvojit si nástroje pochopení současného světa. Spolu s potřebnými dovednostmi v chování se v tomto světě a uměním je dále rozšiřovat pomocí:

- rozvoje myšlenkových operací (analýza, syntéza, indukce, dedukce, abstrakce, třídění apod.)
- osvojení si obecných principů a schopností umět řešit problémy
- aktivní práce s informacemi
- připravenosti celoživotně se vzdělávat

b) Učit se pracovat a jednat

Znamená tvořivě zasahovat do prostředí, které žáky / studenty obklopuje a vyrovnávat se s různými situacemi a problémy v DM, zejména:

- formovat postoj žáka / studenta k povinnostem
- vytvářet odpovědný přístup k respektování stanovených pravidel
- směrovat osobní přístup k zodpovědné a cílevědomé týmové i samostatné práci
- ve schopnosti vést věcnou diskusi, umění vyjednávat, přijímat případné kompromisy a stanoviska jiných

c) Učit se být

vlastní osobností, jednat v souladu s morálními hodnotami především:

- rozvojem tělesných i duševních schopností
- prohlubováním sebereflexe, sebepoznání, sebehodnocení
- utvářením odpovídajícího sebevědomí
- vnímáním estetična
- rozvojem kreativity
- rozvojem volních vlastností
- rozvojem specifických schopností žáků / studentů

d) Učit se společně žít

s ostatními spolubydlícími v DM:

- umět spolupracovat
- být schopen se podílet na společném soužití
- dokázat si nalézt své místo v životě
- respektovat lidský život
- vytvářet úctu k živé i neživé přírodě, mít ekologický přístup k životnímu prostředí
- chápat globální problém světa
- respektovat identitu jiných lidí
- utvářet si hodnoty slušného a odpovědného chování
- vystupovat v roli evropského člověka
- zachovávat principy demokracie
- rozvíjet dovednosti v kolektivu pracovním, rodinném a zájmovém

e) Specifické zájmové vzdělávání (kultura, sport)

- rozvíjet konkrétní spolupráci se sportovními kluby a dalšími občanskými sdruženími v tělovýchově
- umožnit pravidelné návštěvy účelových školských zařízení
- vytváření besídek v DD (domovech důchodců apod.)
- spolupráce se základními územními složkami Ministerstva dopravy (drážní doprava, silniční doprava, letecká doprava)
- spolupráce s územními složkami Ministerstva vnitra

Strategie činnosti vychází z obecných pedagogických zásad, jako je individuální přístup a přiměřenost, respektuje požadavky pedagogického ovlivňování volného času

Požadavek dobrovolnosti
(žák se může a nemusí zúčastnit plánovaných volnočasových aktivit)

Požadavek pedagogického ovlivňování volného času
(pedagog má povinnost volný čas ovlivňovat – formou nabídky a motivace, pedagog má vzbudit zájem vhodnými podněty)

Požadavek vyzdvihování kladných rysů osobnosti
(pedagog má povinnost chválit, vyzdvihovat a hodnotit žáky vzhledem k možnostem, momentálnímu stavu, vyjadřuje-li pedagog nesouhlas, musí se vztahovat k momentální činnosti, dáme najevo, za co přesně žáky nebo studenty káráme)

Požadavek přiměřenosti
(plánované a navozované činnosti musí být přiměřené věku, pohlaví a zájmu žáků a studentů)

Požadavek zájmovosti a zajímavosti
(pedagog musí žáky, studenty vhodně motivovat a činnost zajímavě rozvíjet, musí být průvodcem žáků, studentů po zájmových činnostech)

Požadavek citovosti a citlivosti
(zájmové aktivity by měly přinášet kladné emoce a hodnocení činností by mělo být citlivé)
Požadavek seberealizace
(pedagog dbá na to, aby se žák, student v dané činnosti mohl realizovat a měl pocit úspěšnosti)

VIII. DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ

Pobyt žáků / studentů v DM je limitován zaměřením a druhem studia na různých školách

- pobyt v délce 3 roků je určen pro žáky středního vzdělávání s výučním listem
- pobyt v délce 4 roků je určen pro žáky středního vzdělávání s maturitní zkouškou
- pobyt v délce 1 až 3 roků je určen pro studenty VOŠ a nástavbového studia

Vychovatel vystupuje převážně v roli průvodce jednotlivými volnočasovými aktivitami, protože jsou všechny výchovné skupiny složené z žáků různých škol odborného zaměření i věkových skupin. Jejich jednotlivé formy a obsah si přenáší vychovatel do týdenních plánů svojí výchovné skupiny. Vychovatel ve své přímé výchovné činnosti operativně reaguje na měnící se podmínky v jeho kompetenci. Z tohoto důvodu je v DM ŠVP stanoven na 3–4letý vzdělávací cyklus. Vždy po dvou letech se bude provádět evaluace, zda ŠVP pro DM vyhovuje žákům DM.

IX. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNĚ VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

V DM jsou vytvořeny podmínky i pro ubytování a vzdělávání žáků s některými speciálními vzdělávacími potřebami. Může proto nabídnout ubytování:

- tělesně postiženým
- zdravotně znevýhodněným (zdravotně oslabeným s lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování (dyslexie, dysgrafie apod.))
- sociálně znevýhodněným z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením,
- mimořádně nadaným žákům

V DM V jsou provedeny potřebné stavební změny a úpravy interiéru – bezbariérové vstupy, výtah a vybrané pokoje – splňující ustanovení vyhlášky č. 410 / 2005 Sb. a č. 369 / 2001 Sb., pro vozíčkáře. V DM pracují vychovatelé s odborným pedagogickým vzděláním, kteří jsou schopni zajistit vhodné aktivity pro všechny ubytované žáky i začlenění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vyžadujícími větší individuální přístup mezi ostatní žáky.

Samozřejmá je spolupráce s rodiči ubytovaných žáků, zvláště těch, kteří mají specifické poruchy učení. Pro případné, pedagogicky složitější řešení s nezbytnými individuálními postupy jsou využívány pedagogicko-psychologické poradny v krajském městě.

ŠVP domova mládeže vytváří podmínky pro zpřístupňování vzdělávání nejen z hlediska srovnatelných možností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale i z hlediska postupu, jak žáka motivovat a vtáhnout do aktivní účasti na vzdělávání.
Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vychází z legislativních norem, kterými jsou § 16, odstavec 2 a 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška MŠMT č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, která v § 3, odstavci 3, řeší počet žáků a studentů vyšších odborných škol se zdravotním postižením ve výchovné skupině v domově mládeže. Školský zákon jednoznačně stanovuje princip práva na individuální přístup k žákům a ukládá brát ohled na vzdělávací potřeby jednotlivých žáků. Jsou to tedy povinné podmínky vzdělávání.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je v domově mládeže poskytována individuální péče v rámci jejich potřeb. Při zajištění individuální péče a speciálních potřeb žáka spolupracují vychovatelé se zákonnými zástupci a s výchovnými poradci škol.

Vzdělávání mimořádně nadaných a talentovaných žáků

Podpora mimořádně nadaných a talentovaných žáků je dána §17 školského zákona. Individuální přístup k talentovaným a nadaným žákům je žádoucí nejen pro žáky samotné, ale má zásadní význam i pro společnost. Mezi mimořádně nadané žáky nepatří pouze žáci s mimořádnými schopnostmi uměleckými i pohybovými, ale i žáci s mimořádně vysokou úrovní výkonu ve všech nebo pouze v určitých oblastech vzdělávání, projevující se vysokou motivací, cílevědomostí a kreativitou individuální péče a speciálních potřeb žáka spolupracují vychovatelé se zákonnými zástupci a s výchovnými poradci škol.

X. PODMŃKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČE A PODMÍNKY PRŮBĚHU A UKONČOVÁNÍ VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ V DM

- umístění žáka / studenta do DM rozhoduje na základě vyplněné přihlášky ředitelka SPŠ dopravní v Plzni, zastoupená v této věci svým zástupcem ředitelky pro DM, u nezletilých žáků musí být vyplněná přihláška potvrzena podpisem zákonného zástupce
- přihlášku je možné stáhnout z webových stránek školy na adrese www.spsdplzen.cz nebo osobně vyzvednout u vedoucího vychovatele příslušného DM. Přihlášku je nutné podat na každý školní rok
- termín pro podání přihlášky je zpravidla shodný s termínem, ve kterém se uchazeč dozví výsledek přijímací zkoušky o přijetí ke studiu na jakékoliv střední školy v Plzni
- zákonný zástupce žáka, případně plnoletý student, je o přijetí či nepřijetí písemně vyrozuměn
- přijetím žáka / studenta ke studiu nevzniká právní nárok k přijetí do DM
- v případě, že žák / student bez řádného omluvení nenastoupí nejpozději 3. den po termínu, který je pro přijetí písemně stanovený, je mu ubytování automaticky ukončeno, uvolněné místo je předáno dalšímu zájemci v pořadí.

- Žákovi / studentovi je ukončeno ubytování, pokud:

  a) o to písemně požádá jeho zákonný zástupce, zletilý žák nebo student,
  b) nebyl opakovaně, alespoň za dva měsíce jdoucí po sobě, uhrazen poplatek za ubytování a nebyl písemně sjednán jiný termín nebo způsob úhrady,
  c) ukončil studium na SOŠ nebo VOŠ,
  d) bylo povoleno přerušení studia,
  e) poruší VŘDM (zákon 561/2004 Sb., § 31., odst. 2., 3. a 4.),

- žákovi / studentovi je ukončeno ubytování automaticky, jakmile ukončil střední nebo VOŠ výučním listem, maturitní zkouškou nebo závěrečnou zkouškou na VOŠ
- písemný doklad o ukončení ubytování v DM lze vydat pouze na základě písemné žádosti zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka / studenta

XI. PODMÍNKY BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ

DM zajišťuje dodržování bezpečnosti a hygienických předpisů nese odpovědnost za bezpečnost ubytovaných. Na začátku každého školního roku jsou ubytovaní seznámeni s bezpečnostními a hygienickými pravidly a povinností je dodržovat. Poučení je provedeno vychovateli, potvrzeno ubytovanými podpisem a založeno v pedagogické dokumentaci DM.
DM vyhledává, zjišťuje a zhodnocuje možná rizika vyplývající z činnosti a provozu DM.
Vychovatelé i další pedagogičtí pracovníci školy průběžně seznamují žáky a studenty s nebezpečím ohrožujícím jejich zdraví a postupy, které zvyšují jejich bezpečnost podmínky pro hygienické a bezpečné působení, ochrana žáků před úrazy, režim dne, podmínky pohybové výchovy).

DM vyhledává, zjišťuje a vyhodnocuje možná rizika vyplývající z jeho činnosti v různých prostředích a přijímá opatření k prevenci rizik.
Opírá se o platné zákony, vyhlášky a vnitřní normy školského zařízení, zejména:

- školský zákon č. 561/2004 Sb.,
- zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami,
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění,
- vyhlášku č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních,
- vyhlášku č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání mladistvých,
- směrnice SPŠ dopravní k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků,
- vnitřní řád DM SPŠ dopravní,
- preventivní program výchovy ke zdravému životnímu stylu,
- provozní řád DM.

Směrnice k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků spolu ***s Vnitřním řádem DM*** (VŘ) tvoří základní normy školského zařízení, ve kterých jsou podrobně stanovena práva a povinnosti ubytovaných, zejména s ohledem na předcházení zbytečným úrazům a režim dne. VŘ je zveřejněn na přístupném místě DM, tak aby každý žák nebo jeho zákonný zástupce mohl do této vnitřní normy kdykoliv nahlédnout. Směrnice stanoví velmi podrobně postupy vedoucí k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ve škole.
Součástí VŘ je příloha upravující i používání vlastních elektrospotřebičů.
Žáci / studenti jsou prokazatelným způsobem seznámeni na shromážděních výchovné skupiny nebo i při individuálních rozhovorech s VŘ, provozním řádem, požárně poplachovými směrnicemi, i požárním evakuačním plánem. Prokazatelnost takovéhoto seznámení je potvrzena podpisem každého poučeného žáka / studenta.

Provozní řád DM (PŘ), je vypracován pro každý úsek DM (viz kapitola II. Charakteristika DM).
PŘ obsahuje

- popis budovy,
- provoz jednotlivých zařízení,
- kapacitu ubytovaných,
- mikroklimatické podmínky,
- osvětlení,
- dodávku vody,
- vytápění budovy,
- úklid budovy,
- ložní prádlo a jeho skladování,
- stravování ubytovaných,

- pitný režim,
- zdravotnické zabezpečení a zdravotní izolaci,
- zásady prevence vzniku infekčních a jiných onemocnění.

Se zřetelem k obsahu PŘ se provádí pravidelné kontroly všech prostor a zařízení DM z hlediska jejich bezpečnosti.

Každý úsek DM vede knihu úrazů, evidenci úrazů a vyhotovuje záznamy o úrazech.

DM se snaží chránit ubytované žáky / studenty před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy.

Život žáků a studentů se řídí Vnitřním řádem DM. S tímto dokumentem jsou všichni ubytovaní prokazatelně seznámeni při nástupu do DM.
Pedagogický dozor je zajištěn 24 hodin denně.
O prázdninách a v době víkendu jsou všechny úseky DM uzavřené.

XII. HODNOCENÍ ČINNOSTI DM (Evaluační plán)

Vychovatel je iniciátorem a průvodcem žáků a studentů při volnočasových činnostech, které přímo nebo nepřímo řídí, navozuje, motivuje, umožňuje a hodnotí.
Vychovatel má formou nabídky probouzet zájem o okolí, sociální kontakty, komunikaci, chuť se dívat kolem sebe a vnímat podněty, které okolí poskytuje.

Hodnocení práce DM dle ŠVP bude prováděno dle platné legislativy (obdobně jako celoškolské hodnocení) a na základě výsledků evaluace budou prováděny potřebné změny a úpravy ŠVP.
Hodnocení podmínek a činnosti DM bude dle těchto hledisek:
evaluační činnosti poskytují domovu mládeže zpětnou vazbu, umožňují ověřit, měřit, posoudit a hodnotit výsledky dosažené ve vymezených oblastech v daném časovém úseku.
Zahrnují vnitřní a vnější výstupy hodnocení.

Vnitřní výstupy zahrnují tyto hlavní oblasti:
- podmínky výchovy a vzdělávání
- průběh výchovně vzdělávacího procesu
- spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů domova mládeže, žáků, studentů, rodičů a dalších osob podílejících se na výchově vzdělávacím procesu
- řízení domova mládeže, kvalitu personální práce
- kvalitu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- úroveň výsledků práce domova mládeže

Mezi vnější výstupy řadíme: inspekční zprávy, hodnocení zřizovatele, revizní zprávy.

Jako dílčí podklady pro získání informací pro hodnocení DM lze využít dokumentace:
- Přihláška žáka, studenta k ubytování do DM
- Osobní spis ubytovaného žáka, studenta
- Deník výchovné skupiny
- Denní záznam
- Školní vzdělávací program
- Plán činnosti DM
- Měsíční plán práce
- Organizace školního roku ve škole
- Výroční zpráva školy

XIII. PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ

Součástí školního vzdělávacího programu je i ochrana žáků před sociálně patologickými jevy (drogové závislosti, alkoholismus, kouření, kriminalita a delikvence, záškoláctví) a před projevy diskriminace, nepřátelství, násilí, krádeže a šikany.
Ochrana žáků je zajišťována pedagogickými pracovníky domova mládeže, výchovným poradcem a školním metodikem prevence realizací minimálního preventivního programu školy. Výchovně vzdělávací práce DM zahrnuje komplexní uplatnění dostupných prostředků (vzdělávání vychovatelů spolupráci s rodiči a učiteli na školách, vrstevnické působení, přitažlivé vyplnění volného času ubytovaných).
Snaha o předcházení patologických jevů je směřována na kvalitní zájmovou činnosti pod dohledem vychovatelů s cílem vytvoření vhodných žádoucích návyků.
Při prevenci negativních jevů spolupracujeme s pedagogicko psychologickými poradnami, sociálními odbory obcí a útvarem kriminality mládeže Policie ČR.
Při přijetí žáka do DM jsou zákonní zástupci žáka informováni o skutečnosti, pokud by se jim syn (dcera) svěřil(a) s jakýmkoliv druhem šikany, budou v zájmu jejich dítěte informovat neprodleně vedení DM či školy. Každé šikanování se bude okamžitě řešit.
Postup při zjištění negativního jevu:
A. postup žáka
Žák, který by se cítil nějakým způsobem poškozován nebo omezován, má právo požádat o pomoc:

- vychovatele, vychovatelku
- vedoucího vychovatele
- výchovného poradce
- metodika školní prevence
- ředitele školy
- ostatní pedagogické pracovníky školy

B. Postup pedagogického pracovníka při podezření nebo užití alkoholických a jiných návykových látek
Při podezření na negativní jev je každý zaměstnanec školy povinen ihned informovat svého nadřízeného pracovníka. Ten v součinnosti s výchovným poradcem a školním metodikem prevence provede základní zjištění skutečností, o kterých bezprostředně informují ředitele školy i s návrhy na opatření.
a) zjistí zdravotní stav a zajistí bezpečí žáka
b) v případě akutní intoxikace volá záchranku a vyrozumí zákonného zástupce
c) zákonní zástupci budou okamžitě vyzváni k vyzvednutí nezletilého žáka z DM a bude s nimi projednán další postup, v případě zletilého žáka bude jednáno s ním
d) v případě nezájmu o spolupráci ze strany zákonných zástupců a při opakovaném podezření škola informuje Polici ČR, odbor sociálně-právní ochrany dětí a mládeže
e) při agresivním chování žáka způsobené návykovou látkou bude ihned kontaktována Policie ČR a informováni zákonní zástupci
f) z jednání se vždy vyhotoví písemný záznam

Pokud má ředitelka školy podezření, že záležitost nebyla objektivně posouzena a vyšetřena, může se obrátit na nadřízený orgán. Ve všech případech se adekvátně využívá výchovných opatření, až po vyloučení žáka ze školy či domova mládeže. U prokázaného rozšiřování drog je vždy projednán návrh na vyloučení žáka ze školy či domova mládeže.

XIV.KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Vychovatelé vychází z vědomostí žáků a studentů, snaží se je rozvinout do schopností a dovedností, které jsou zapotřebí k výkonu jednotlivých činností. Vznikají tzv. klíčové kompetence jedince. Kompetence jsou součástí plánů činnosti výchovných skupin a výchovná činnost vede ke snaze osvojení těchto kompetencí u žáků.
Výchovné skupiny jsou často tvořeny žáky a studenty z různých ročníků i škol, proto je nabídka volnočasových aktivit organizována napříč výchovnými skupinami, formou společných akcí pro všechny ubytované. Účast je dobrovolná, protože prvořadou povinností žáků je příprava na vyučovaní a na své budoucí povolání.

Základní klíčové kompetence

1. **Kompetence k učeni**
Zařazení: Denně – celoročně, v době studijního klidu, motivační a nenásilnou formou.
- příprava na vyučování a všestranný rozvoj osobnosti žáka
- dbát na zkvalitňování přípravy na vyučování (motivace ke studiu, naučit se učit, získané vědomosti si dávat do souvislostí a následně je umět využít při dalším studiu, všímat si souvislostí)
- individuální přístup k žákům a studentům s rizikovým chováním (stanovení si denních cílů, soustavná příprava, opakování a procvičování získaných vědomostí, dovedností, schopností a postojů – uvědomování si pokroků)
- odhalování příčin školní neúspěšnosti, naučit se s ní vyrovnávat
- naučit se kultivovanému projevu, vystupování na veřejnosti
- rozvíjení kladného vztahu k budoucímu povolání
- zvyšování efektivity samostudia (navození kladného postoje k učení, zhodnocení dosavadních výsledků a jejich využití i v praktických situacích).
Cíl: Plánovaná snaha a podpora školní úspěšnosti vzdělávacího procesu, snaha o získání všeobecného a odborného vzdělání.

2. **Kompetence k řešení problémů**
Zařazení: Celoročně a individuálně při vzniklém problému.
- vést žáky k samostatnému rozhodování
- k uvědomění si zodpovědnosti svého vhodného či nevhodného chování, tj. umět rozpoznat agresivitu, šikanu a dokázat se jim bránit
- rozvíjet porozumění s jinými lidmi, poznání, že všichni máme práva i povinnosti
- rozvíjet empatii individuálním rozhovorem a přístupem k žákovi
- přímá zodpovědnost za své činy.
Cíl: Vést žáky a studenty k umění odhalit a řešit problém, uvědomit si následky svého jednání

3. **Kompetence komunikativní**
Zařazení: Průběžně po celý rok – formou rozhovorů, besed výchovných skupin, návštěvami kulturních a společenských akcí, četbou, individuálním zájmem
- vyhledávání témat k rozhovoru (žáci x vychovatel, tj. ovládání výrazových a dorozumívacích prostředků, jasně formulovat věty, myšlenky, sdělení, otázky a odpovědi, vzájemná a kultivovaná komunikace mezi žáky)
- komunikace individuální, skupinová (na pokojích, v prostředí celé výchovné skupiny, v prostorách domova mládeže)
- vyjadřování pocitů nejen řečí, ale i gesty a jinými prostředky (udělám radost svým spolubydlícím, pedagogům)

- využívání přístupu do knihovny, k internetu, veřejných médiím a jiným informačním zdrojům
Cíl: rozvíjet a ovládat schopnosti žáků samostatně a úspěšně komunikovat, posilovat sebedůvěru

4. **Kompetence sociální a interpersonální**
Zařazení: V aktuálních situacích po celý školní rok, formou diskusí, rozhovorů při řešení problémových a jiných situací
- využití každé vhodné příležitosti ke konverzaci o mezilidských vztazích (vztahy na pokoji, ve výchovné skupině, při veškerém dění v DM)
- snaha o spolupráci ve výchovné skupině (dokázat se prosadit i podřídit, přijmout kompromis, respektovat druhé, být tolerantní k odlišnostem jiných)
- uvědomit si, že v různých životních situacích nebývá pouze jedno řešení
- dokázat si stanovit žebříček hodnot
Cíl: Vést žáky a studenty k vytváření zdravých sociálních vazeb v rámci výchovné skupiny, řešit vzniklé situace, navodit příjemné prostředí k tvorbě kladných pocitů, učit se žít společně s ostatními.

5. **Občanské činnosti a pracovní kompetence**
Zařazení: Systematicky po celý školní rok formou rozhovorů, diskusí, připomínek ze stran žáků i vychovatelů, a to nejen při schůzkách samosprávy
- učit se odpovědnosti k sobě samému i k druhým (ke stanoveným a plánovaným úkolům přistupovat zodpovědně, odhalovat rizika svých nápadů)
- chránit životní prostředí i zdraví ostatních, chovat se zodpovědně s ohledem na zdraví a bezpečnost prostředí (enviromentální výchova)
- uvědomovat si svá práva a práva druhých (nebýt sobecký, zahleděný do sebe, umět prosadit sebe i ostatní, umět pomoci druhému)
- svou participací zpříjemňovat a zklidňovat prostředí v DM
Cíl: uvědomit si důležitost svých rozhodnutí v návaznosti na ochranu životního prostředí, vytvářet optimální a zdravou atmosféru pro pobyt v DM.

6. **Kompetence k trávení volného času**
Zařazení: Celoročně, formou zajímavých nabídek, tvůrčí práce k využití volného času
- umět odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času
- podporovat veškerou aktivitu týkající se smysluplného trávení volného času (účastnit se kulturního, sportovního a společenského dění v DM, začlenit se do života ve městě, kde studuji i mimo něj – divadelní a filmová představení, koncerty, přednášky, výlety apod.)
- umět si vybrat zájmovou činnost dle svých dispozic
- rozvíjet své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech
- rozvoj schopností aktivního trávení volného času jako kompenzaci stres. situací
- motivovat se k estetickému cítění (vhodná výzdoba společenských prostor a pokojů, tvorby a ukázky výtvarných technik)
- podporovat zájem o znalosti společenského chování a etikety stolování
- využívat všechny prostředky ke zdravému životnímu stylu (využití posilovny, tělocvičny, hřiště a okolní přírody)
Cíl: nenásilnou formou vést žáky k aktivnímu a smysluplnému využívání volného času, k vytváření estetických hodnot nejen pro vlastní potěšení, ale i pro radost druhých

XV. VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM DOMOVA MLÁDEŽE

S ohledem na věkové zvláštnosti žáků je program členěn do dvou etap.

První etapa – žáci ve věku 15-16 let se usiluje o adaptaci na život v DM a nové podmínky středoškolského studia

1. **Zvládnutí odloučenosti od rodiny** – utváření vztahů v náhradním rodinném prostředí
- odstraňování, potlačování stresujících faktorů souvisejících se změnou prostředí a životního rytmu
- navození přívětivého klimatu ve vztazích s vychovatelem – vychovateli
- vytváření návyků sebeobsluhy a vlastní odpovědnosti za plnění povinností vůči škole, sobě i domovu mládeže
- zvládnutí přechodu na nový stravovací režim
- zvládnutí péče o osobní majetek, čistotu a pořádek na pokoji, návyky osobní hygieny
- zvládnutí osobní svobody při nakládání s volným časem (povinnosti – zábava).

2. **Pozitivní řešení sociálních situací a zvládnutí vztahů s vrstevnickým okolím**
- utváření příznivých sociálních vztahů žák – spolubydlící, žák – ostatní žáci ve výchovné skupině, spolužáci
- zvládnutí sociálního kontaktu s opačným pohlavím
- zvládnutí sociálního kontaktu s prostředím v němž se projevují prvky asociálnosti nebo společenské nebezpečnosti (alkoholismus, drogy, rasová nesnášenlivost apod.).

3. **Postupné uznání důležitosti a nutnosti zásad života ve společném ubytovacím zařízení**
- seznámení se a respektování požadavků obsažených ve vnitřním řádu DM včetně zásad PO a BOZP
- respektování potřeb ostatních spolubydlících a utváření vlastního efektivního modelu „pracovního dne“ v DM, účelné využívání volného času, vyčlenění prostoru pro přípravu do školy
- pochopení úlohy vychovatele DM, jeho pravomocí a odpovědnosti a zvládnutí korektivních zásahů vychovatele.

4. **Zvládnutí nových podmínek středoškolského studia, obsahu a metod výuky**
- poznání vlastních možností a schopností učit se efektivně, uplatňovat své vlohy a nadání
- zvládnutí školní neúspěšnosti, poznání možnosti, jak situaci řešit v podmínkách DM
- pochopení důležitosti spolupráce vychovatele s učiteli při operativním řešení učebních a výchovných problémů žáka.

5. **Poznání a obohacování vlastních schopností, vědomostí a dovedností**
- seberealizace a rozvíjení osobnosti žáka v dílčích programech organizované zájmové činnosti v DM nebo i mimo něj – zaměření zejména na zvyšování tělesné zdatnosti a programy doplňující školní výuku
- poznávání principů efektivní spolupráce, kvalitních mezilidských vztahů i prostředků, které k tomu vedou
- rozvíjení schopnosti přijímat i jiné pohledy na svět.

Smyslem výchovy v 1. etapě programu je vytvoření stabilních základů pro účinné výchovné působení, formování osobnosti žáka, případně její resocializace.
Na naplnění výchovných záměrů se ve větší míře podílejí rovněž rodiče a učitelé. Zejména spolupráce s rodiči má v této etapě výchovy rozhodující význam. **Druhá etapa – žáci 17-19 let a starší směřuje výchovné úsilí vychovatelů k přípravě žáků na svět dospělých.**
A to zejména v oblasti profesionální orientace, zdravého životního stylu, sociální komunikace a kooperace, fixování pozitivní hodnotové orientace a v oblasti samostatného rozhodování o vlastním životě a postupném přebírání stále větší zodpovědnosti za vlastní život.
Programové úkoly pro výchovnou činnost se staršími žáky ubytovanými v DM – model cílového stavu vychovanosti žáka:

A. Prohlubování sociálních dovedností a návyků
- stabilita a nekonfliktnost ve vztazích se spolubydlícími i dalšími žáky v DM postupně vedoucí až k neformální citové vázanosti ke kolektivu žáků a zaměstnanců
- schopnost řešit střety a své potřeby efektivní komunikací, vyjednáváním, tolerantním přístupem, zaujímat role a postoje v sociální skupině
- schopnost podílet se na tvorbě pozitivního klimatu v DM – vstřícný a tolerantní vztah k mladším spolužákům, podíl na životě domova mládeže
- vyrovnání se s podmínkami a normami chování a jednání v domově mládeže
- pozitivní řešení vztahů s dospělými – rodiče, učitelé vychovatelé.

B. Udržení zájmu o studium, kvalitní příprava k úspěšnému absolvování školy, upevnění návyků sebevzdělávání vedoucí až k potřebě dalšího vzdělávání
- prohlubování návyků efektivní a systematické přípravy na vyučování, chápání významu vzdělávání
- postupné získávání schopnosti samostatného sebevzdělávání včetně doplňkových činností rozšiřujících připravenost k výkonu předpokládané profese
- informovanost o vysokoškolském studiu, motivace k jeho absolvování.

C. Stabilizace pozitivních zájmů, motivací, životních hodnot a životního stylu – psychologická připravenost na svět dospělých
V chování žáka se projevují a upevňují prvky vědomě konané činnosti směřující k rozvoji psychických a fyzických sil a schopností.
- zvládnutí sebeobsluhy a postupné přebírání plné odpovědnosti za vlastní rozhodnutí a činy, zejména ve vztahu k rozvíjení osobnosti (samostatnost)
- upevňování schopností racionálně rozvrhnout a účinně využívat svůj volný čas ve složce sociálně komunikativní, osobnostně rozvíjející a relaxační, schopnost určovat a realizovat priority
- uplatňovat ve vlastním životě zdravý životní styl
- schopnost racionálního řešení složitých životních situací, připravenost odolávat stresu, orientace na budoucnost.

D. Povšechná až konkrétní orientace v některých oblastech „světa dospělých“, zejména
- pracovně právní a sociálně zabezpečující vědomosti
- sexuální, předmanželská a rodinná výchova
- orientace v problematice negativních a patologických společenských jevů – toxikománie, kriminalita, netolerance aj.
- osvojování si schopností potřebných k politickému a sociálnímu jednání vedoucímu k efektivní účasti na demokratickém rozhodovacím procesu (poprvé k volbám).

Cílem výchovy ž ve druhé etapě výchovného programu DM je co nejvíce se přiblížit obrazu cílové představy o vychovanosti žáka.

XVI. ZVEŘEJNĚNÍ ŠVP

Tento program je umístěn na www.spsdplzen.cz , ve školském zařízení na nástěnce, je k dispozici u každé skupinové vychovatelky.
Do tohoto programu může nahlížet a pořizovat si z něj výpisy a opisy každý.
Školní vzdělávací program domova mládeže je k dispozici dle Směrnice ředitele školy, která upravuje realizaci zákona č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím v platném znění dle zákona č.176/2006 Sb.

Účinnost ŠVP DM SPŠD od 1. září 2025

Vypracoval: Pavel Andrle, zástupce ředitelky pro domov mládeže

Schvaluje: Ing. Irena Nováková, ředitelka školy